

MEDEDELING

OP NAAR EEN LIMBURGSE LIBELLENATLAS

Vanaf 1990 wordt in Limburg intensief naar libellen gekeken. Sindsdien zijn meer dan 190.000 waarnemingen in de database terecht gekomen. Het Limburgse libellenwerk startte in 1997 met een oproep in het Maandblad (HERMANS, 1997) en het verschijnen van de eerste werkatlas (HERMANS *et al.*, 1998).

In 2004 verscheen een tweede werkatlas (HERMANS *et al.*, 2004). Daarna is door verschillende leden van de libellenstudiegroep gewerkt aan het wegwerken van witte vlekken op de kaart. Het wordt nu tijd om de balans op te maken en de laatste stappen te zetten in de richting van een verspreidingsatlas van de Limburgse libellen.

Als basis voor de atlas dient de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFB), waarin alle waarnemingen van gegevensverzamelende organisaties zijn opgenomen, ook die van het Natuurhistorisch Genootschap. Tijdens het uitwerken van de gegevens van de Vuurlibbel (*Crocothemis erythraea*) (AKKERMANS *et al.*, 2011) bleek het aantal waarnemingen na ontdebelling bijna gehalveerd. Dit geldt vermoedelijk voor alle libellensoorten, zodat er op dit moment waarschijnlijk ruim 100.000 unieke Limburgse libellenwaarnemingen zijn. Ter vergelijking: de werkatlas uit 2004 was gebaseerd op 64.000 waarnemingen.

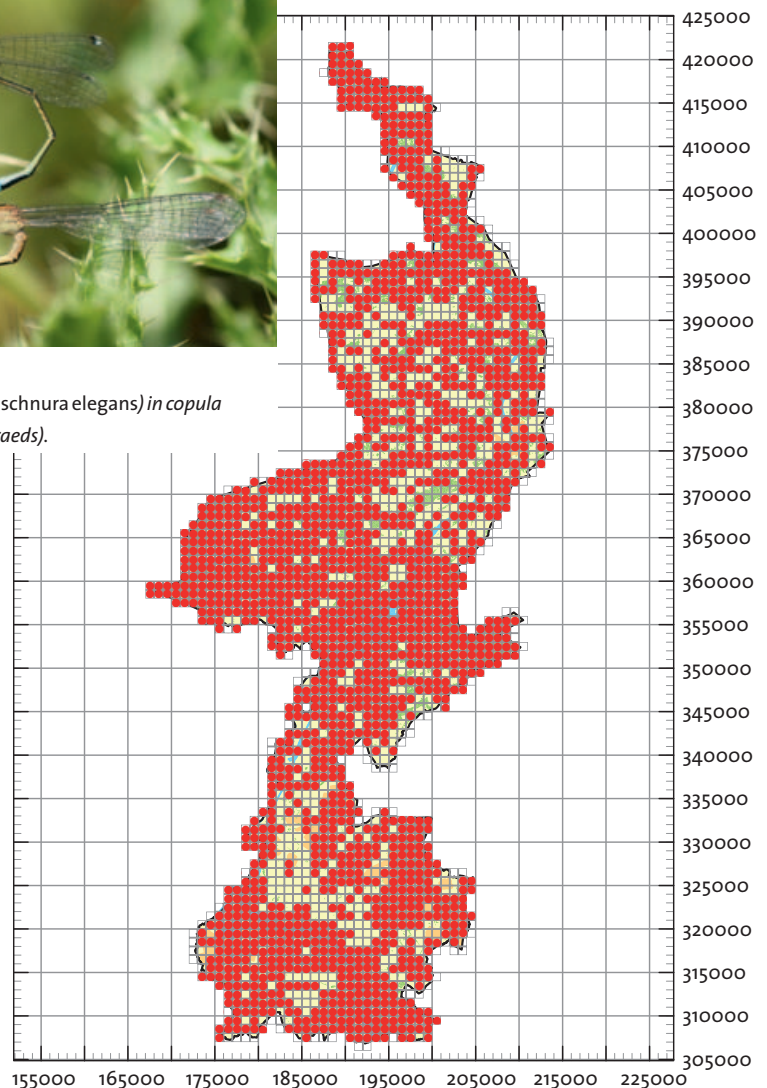
In de periode 1990-2010 zijn iets meer dan 60 soorten libellen voor Limburg opgegeven. De gegevens moeten echter nog worden gevalideerd en bewerkt. De waarnemingen dienen kritisch bekeken te worden en waar nodig bij de waarnemer te worden nagetrokken. Hoewel soorten als Noordse winterjuffer (*Sympecma paedisca*) of Groene glazenmaker (*Aeshna viridis*) vroeger in Limburg zijn waargenomen, berusten recente opgaven vermoedelijk op determinatie- of invoerfouten. Daarentegen is de Limburgse nummer 1, het Lantaarntje (*Ischnura elegans*) [figuur 1], meer dan 15.000 keer waargenomen. Naast het Lantaarntje zijn nog drie soorten meer dan 10.000 keer gemeld, in afnemende volgorde: Gewone oeverlibel (*Orthetrum cancellatum*), Azuurwaterjuffer (*Coenagrion puella*), en Watersnuffel (*Enallagma cyathigerum*).

Uit 1857 van de 2485 geheel of gedeeltelijk

FIGUUR 1

Lantaarntje (*Ischnura elegans*) in copula
(foto: Rob Geraeds).

FIGUUR 2

Limburgse kilometerhokken met libellenwaarnemingen (Bron: NDFB / NatuurBank Limburg).

in Limburg gelegen kilometerhokken zijn libellenwaarnemingen gerapporteerd. Dit komt overeen met een dekking van 75%. Ten opzichte van de werkatlas uit 2004 is er een behoorlijke inhaalslag gemaakt. Toch moeten nog 628 witte hokken worden gevuld [zie figuur 2]. Kortom in de komende jaren is een inhaalslag nodig. Uw hulp is daarbij onmisbaar. Inleveren van waarnemingen kan op twee manieren:

- op papier naar Jan Hermans, Hertestraat 21, 6067 ER Linne
- digitaal per email naar Frans Mertens, f.mertens@home.nl.

Reinier Akkermans, Frans Mertens,
Rob Geraeds, Jan Hermans &
Victor van Schaik

Literatuur

- AKKERMANS, R.W., R.P.G. GERAEDS & V.A. VAN SCHAIK, 2011. De opmars van de Vuurlibbel in Limburg. Natuurhistorisch Maandblad 100 (in prep.).
- HERMANS, J.T., 1997. Op weg naar een atlas van de Limburgse libellen. Een oproep tot medewerking. Natuurhistorisch Maandblad 86(4): 60.
- HERMANS, J.T., R. KETELAAR, R. KLEUKERS & M. VAN DER WEIDE, 1998. Werkatlas Libellen in Limburg, Natuurhistorisch genootschap in Limburg, De Vlinderstichting, EIS-Nederland, Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Maastricht.
- HERMANS, J.T., R.W. AKKERMANS, F. MERTENS, J. VAN DER WEELE & H.W.G. HEIJLIGERS, 2004. Werkatlas Libellen in Limburg. Inventarisatiegegevens 1977-2003. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Roermond.

ONDER DE AANDACHT

NATUURHISTORISCH GENOOTSCHAP IN LIMBURG ONTVANGT KONINKLIJKE EREPENNING

Op zaterdag 12 maart 2011 reikte burgemeester van Beers van Roermond de Koninklijke Erepenning uit aan Harry Tolkamp, voorzitter van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg, ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van het Genootschap. De uitreiking vond plaats in de aula van het Bisschoppelijk College tijdens de jaarlijkse Genootschapsdag.

Het Genootschap heeft nationale uitstraling, waarbij zij flink inzet op het betrekken van de leden bij haar activiteiten. Daarnaast is de vereniging een bindende factor voor alle natuurliefhebbers in Limburg. "Mensen die zich inzetten voor de natuur en daarmee ook de samenleving van dienst zijn, verdienen grote waardering. Het Genootschap is daarnaast vooraanstaand in de provincie, een belangrijke voorwaarde om voor een Koninklijke Erepenning in aanmerking te mogen komen", aldus burgemeester van Beers.

Koninklijke Erepenning

De Koninklijke Erepenning is een Nederlandse onderscheiding voor verenigingen, instellingen en stichtingen van filantro-

FOTO: S.O. OP DEN KAMP

pische, wetenschappelijke, culturele of maatschappelijke aard. De onderscheiding is in 1965 ingesteld door Koningin Juliana en is bedoeld voor verenigingen en stichtingen die minimaal 50 jaar bestaan. De erepenning wordt slechts verleend bij het 50-jarig jubileum of een veelvoud van 25 jaar daarbij. Dit is op dit moment de hoogste Koninklijke onderscheiding voor verenigingen en stichtingen.

Het bestuur bekijkt nu de verschillende mogelijkheden om deze eervolle toekenning permanent te uiten via het briefpapier en

de website. Het is een kroon op het vele vrijwilligerswerk dat de leden de afgelopen jaren leverden. Een kroon op uw werk!

Harry Tolkamp, voorzitter Natuurhistorisch Genootschap in Limburg.

BINNENWERK BUITENWERK

OP DE INTERNETPAGINA WWW.NHGL.NL IS DE MEEST ACTUELE AGENDA TE RAADPLEGEN

● **DONDERDAG 5 MEI** organiseert de **Paddenstoelenstudiegroep** een practicumavond in het IVN-zaaltje onder de bibliotheek aan de Ransdalerweg 64 te Ransdaal (verplichte opgave bij Henk Henczyk via tel. 045-8501391). Aanvang: 19.30 uur.

● **ZATERDAG 7 MEI** verzorgt de **Plantenstudiegroep** een excursie (verplichte aanmelding) naar het dal van de Hohn (B). Carl Felix (tel. 043-3617546) vertrekt om 9.00 uur vanaf NS-station Maastricht (oostelijke ingang, Meerssenerweg) of men staat om 9.45 uur bij de Casinoweier in La Calamine.

● **ZATERDAG 7 MEI** organiseert de **Herpetologische Studiegroep** een excursie naar het Sarsven en de Banen. Jan Kluskens en Sabine de Jong vertrekken om 10.00 uur vanaf het terrein van de dagcamping aan de Banendijk te Nerdeweert.

● **ZONDAG 8 MEI** houdt **Kring Venlo** een vogelexcursie in het Zwart Water. Vertrek om 8.00 uur vanaf de parkeerplaats Zwart Water, Schandeloselaan te Venlo.

● **WOENSDAG 11 MEI** organiseert de **Molluskenstudiegroep Limburg** een werkvond in Echt. Meer informatie en opgave bij Stef Keulen via tel. 045-4053602, biosk@home.nl.

● **DONDERDAG 12 MEI** is er **Periodiek Overleg** tussen de Kringen, Studiegroepen en Stichtingen van het Genootschap. Aanvang 20.00 uur in het Natuurhistorisch Museum te Maastricht.

● **VRIJDAG 13 MEI** is er weer een **SOK-avond** in het Natuurhistorisch Museum te Maastricht. Aanvang 19.30 uur.

● **ZATERDAG 14 MEI** houdt de **Paddenstoelenstudiegroep** een excursie naar de Brunsummerheide. Henk Henczyk (verplichte opgave via tel. 045-

8501391) vertrekt om 10.00 uur vanaf de Manege aan de Ouvebergstraat te Brunssum.

● **ZONDAG 15 MEI** verzorgt **Kring Heerlen** een vogelexcursie over de Teverener Heide. Vertrek is om 7.30 uur vanaf de kerk van Abdissenbosch.

● **WOENSDAG 18 MEI** organiseert de **Vlinderstudiegroep** een bijeenkomst in het Natuurhistorisch Museum Maastricht. Aanvang 20.00 uur.

● **DONDERDAG 19 MEI** organiseert de **Paddenstoelenstudiegroep** een microscopie-avond in de zaal van IVN Ransdaal, Ransdalerstraat 64 te Ransdaal. Aanmelding verplicht bij Marc Houben (tel. 046-4523597, marc.houben@home.nl).

● **ZATERDAG 21 MEI** houdt de **Molluskenstudiegroep Limburg** een excursie naar de Selzerbeek en omgeving in Lemiers (verplichte opgave bij Stef Keulen via tel. 045-4053602, biosk@

home.nl). Aanvang 10.30 uur vanaf de parkeerplaats bij de kerk in Lemiers.

● **DINSDAG 24 MEI** verzorgt de **Plantenstudiegroep** een avondexcursie naar het Albertkanaal. Johan den Boer (tel. 043-3625011, planten@mistletoe.net) vertrekt om 19.00 uur vanaf NS-station Maastricht (oostelijke ingang, Meerssenerweg).

● **ZATERDAG 28 MEI** houdt de **Libellenstudiegroep** een inventarisatie van de Tungelroyse beek. Er wordt verzameld om 10.00 uur bij de kerk van Neer. Geïnteresseerden dienen van tevoren contact op te nemen met Jan Hermans (j.hermans@triangel-linne.nl).

● **ZATERDAG 28 MEI** verzorgt de **Paddenstoelenstudiegroep** een excursie naar het Stammenderbos. Marc Houben (verplichte opgave via tel. 046-4523597) vertrekt om 10.00 uur vanaf het NS-station Spaubeek.

● **ZATERDAG 28 MEI** vindt er onder lei-